

PIATRA NEAMȚ '71

Tineretul și problemele lui

Instantanee la Festivalul spectacolelor pentru tineret și copii

● **PIATRA NEAMȚ. IUNIE 1971.** Ultima zi a Festivalului. Apoteoză. Hors-concours, un spectacol al „vedetelor”. O reprezentație festivă și foarte veselă, dată de foștii actori ai Teatrului Tineretului. Au venit cu toții în vechea urbe să sărbătorească, împreună cu actualul colectiv al teatrului și cu toată suflarea pietreană, o dublă aniversare: 100 de ani de la construirea la Piatra Neamț a primei săli de teatru și zece ani de la înființarea primei scene profesioniste, actuala scenă a Teatrului Tineretului...

● După cum se știe, în scurtă sa istorie, Teatrul Tineretului de la Piatra Neamț, „pionieră” de tineri regizori și actori, a impus în viața teatrală a țării, și chiar peste hotare, reprezentații de tineret, exemplare. Festivalul spectacolelor pentru copii și ti-

neret — organizat, periodic, de acest teatru, sub egida Comitetului județean local de cultură și artă — este una din cele mai interesante și autentice inițiative. Legat de problemele de educare estetic-teatrală a tineretului, Festivalul pietrean întrunește, în desfășurarea lui, teatrele din întreaga țară, chemate a-și confrunta între ele ceea ce realizează mai valoros pentru tinerele generații. Atât obiectivul cât și spiritul viu, deschis, cât și, mai ales, ambiția de înaltă profesionalitate care-l animă, conferă, din capul locului, acestui Festival, un sens nu formal festivistic, ca multe altele, ci unul serios, de lucru.

● A fost o mare bucurie să constatăm că și anul acesta, la cea de a doua ediție, Festivalul se menține la cota înaltă a as-

piraților sale, tinde spre individualizare și să devină tradiție în strădaniile lui de a deschide căi, de a potența și propulsa idei și valori pentru întreaga noastră mișcare teatrală. Așa cum s-a mai scris — și cum s-a mai spus — Festivalul de la Piatra Neamț se poate socoti, încă de pe acum, unul din punctele de reper constante ale vieții noastre teatrale, furnizând ample și interesante prilejuri de referință și meditație. Totuși, sub așteptări, (la apelul Festivalului au lipsit câteva din cele mai importante și prestigioase teatre ale țării), rămâne teatrelor participante lauda de a fi răspuns invitației, în general cu responsabilitate și cu mai mult interes decât au făcut-o la precedenta ediție. Vreme de o săptămână, publicul tânăr, și mai puțin tânăr, din Piatra Neamț, a participat la o „ofrandă“ destul de bogată: 14 spectacole oferite de 11 colective.

● Unul din aspectele semnificative și din câștigurile reale ale Festivalului: emulația stărnită în rândul teatrelor din provincie. În afara spectacolului *Lăpușneanu* al studenților de la I.A.T.C. din București, situat pe treapta cea mai înaltă a competiției, marea majoritate a spectacolelor înfățișate sînt spectacole realizate nu la București și nu de celelalte echipe mari ale țării (excepție, Teatrul Național din Iași). Cum s-a și convenit de altfel, teatrul gazdă a fost pe drept distins pentru fermecătoreala montare *Harap Alb* și, prin el, pentru calea deschisă spre valorificarea într-o formă nouă, plină de frumusețe, de grație și fantezie a basmului românesc. Foarte diferite ca temă și stil, dar demne amîndouă să figureze și ele pe treapta cea mai înaltă a confruntării artistice de la Piatra Neamț, spectacolele Teatrului din Constanța: *Romantioșii* de Rostand (o reprezentare condusă cu vervă și finețe, inteligență și ironie de Ion Maximilian) și *Copilul din stele* (spectacol al secției de păpuși, în care a evoluat excelenta artistă-minutoare Aneta Forna). Rigoarea artistică, discernămintul repertorial nedemonstrate de teatrul din Constanța la această ediție au fost, pe bună dreptate, socotite ca exemplare. Teatrul Național „V. Alecsandri“ din Iași, cu al său mult discutat *Drum al încrederii*, regizat de Cătălina Buzoianu, a intrunit la această competiție *tine-rească* toate sufragiile. Cu piesa *Unu, doi, trei, patru...* de Alecu Popovici și Viniciu Gafița, antrenînd în realizarea acestui spectacol un mănunchi de tineri talentați, Teatrul din Bacău a făcut dovada reală a interesului pe care îl acordă problemei de educare a tinerei generații, în spiritul ideilor actualității, a promovării dramaturgiei originale adresată copiilor.

● Întîlnirea de la Piatra Neamț a avut darul de a stabili în mod vizibil (fără concesii), o selecție a valorilor. Înăuntrul repertoriului selectat, determinantă a fost aici, ca și aiurea la orice competiție, calitatea spectacolelor. Dacă teatrele din Reșița, Pitești și Arad au trecut neobservate, aceasta s-a întîmplat, pentru că montările lor n-au depășit limita mediocrității, a rutinei și banalului inexpressiv în interpretare.

● Ar trebui să fim cu toții mai interesați de soarta Teatrului „Ion Creangă“ din București care, după cum știm, are o menire specială în contextul vieții teatrale bucureștene. Dacă *Pinocchio* a avut, și în rîndul micilor spectatori de la Piatra Neamț, succes, și s-a bucurat de considerație din partea celor maturi pentru valorile lui de culoare și haz, *Loredana* s-a situat în schimb pe punctul cel mai de jos al competiției, un punct de referință al modului cum nu trebuie înțeleasă promovarea dramaturgiei originale pentru tineret.

● Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“, pentru spectacolul *Leonce și Lena*, a primit Diploma de onoare a Festivalului. Teatrul Mic s-a bucurat de o stimă unanimă pentru efortul deosebit al actorilor de a valorifica *Fata care a făcut o minune*, o piesă puțin reprezentativă însă pentru repertoriul cerut de Festival.

● Prin excelență închinată și deschisă tinereții, competiția de la Piatra Neamț n-a impus anul acesta multe nume de tineri creatori. Un promițător regizor: Dan Micu. O zeloasă regizoare tînără, Cătălina Buzoianu. Un tînăr creator de mișcare, consacrat balerin, Gh. Căciuleanu. Trei actori buni: Petru Lupu (Constanța), Alexandrina Halic (București), Anca Alecsandra (Bacău). Cîțiva absolvenți, foarte talentați, care n-au „încăput“ în palmares. Dar, nici o tînără creație, notabilă pe planul acesta al interpretării actoricești. Un aspect ce-ar trebui să dea de gîndit.

● Nedreaptă soarta cu tinerii scenografi care nu au intrat, din principiu, în propunerile de premii. Deosebit de expresivele scenografii semnate de Vladimir Popov și Diana Ioan, Elena Forțu, Eugenia Tărășescu-Jianu și Șerban Jianu, Gh. Dorogenco, Sorin Haber, meritau desigur cîte o distincție.

● De-a dreptul impresionant, efortul organizatoric, propagandistic al Festivalului. Orașul întreg a participat și a trăit emoția acestui eveniment cultural. Peste tot — încă din gară și pe întreg drumul spre oraș (nu mai vorbim de orașul ca atare) — numai sloganuri, scrise sau difuzate la megafon, panouri indicatoare, agitație legată de Festival. Cele 50 de comunicări trimise la sim-

„Lăpușneanu” — scenariu și regie Dan Micu, — în interpretarea studenților Institutului de teatru „I. L. Caragiale”.

pozion au fost multiplicat și puse la dispoziția participanților. Acțiuni mai mult decât exemplare, pentru care, atât reprezentanții forului de cultură și artă ai județului Neamț, cât și cei ai teatrului, merită toată lauda.

● Patru gazetari inimoși au editat operativ, în impecabile condiții grafice, publicația *Festival*, în care, alături de programul spectacolelor, au intrat note ce comentau, cu nerv și fantezie, problemele la zi ale Festivalului.

Ediția a III-a poate fi, așadar, așteptată cu încredere.

Simpozionul „Teatrul contemporan, tineret, școală”

Dacă simpozionul pe tema „Teatru contemporan — tineret — școală”, organizat de Centrul de cercetări pentru problemele tineretului și Comitetul județean Neamț pentru cultură și artă, a urmărit doar să sonezeze opinia participanților pentru a afla, fiecare în parte și toți laolaltă, „cam unde ne aflăm” cu această importantă triplă relație, atunci, după două zile de discuții, în sala de recepții a hotelului Ceahlău, gazdele au putut aduna, fără îndoială, o sumedenie de idei, de observații, de sugestii, de propuneri, de fericite îndemnuri. Dacă însă, prin organizarea destul de pretențioasă a acestei reuniuni științifice, la care au fost invitați numeroși oameni cu funcții de răspundere (din Capitală, din localitate, din alte orașe ale țării; membri ai Academiei de științe sociale și politice, reprezentanți ai unor instituții de cultură, ai Ministerului Învățământului, ai C.S.C.A., ai Consiliului Național al pionierilor, oameni de teatru, filozofi, sociologi, critici de artă, ziariști) — oricât de mult au urmărit ceva mai mult, atunci

să vedem care au fost cauzele care au determinat ca acest „mai mult“ să fie de fapt mai puțin, iar eficiența propriu-zisă a simpozionului în cauză să ni se pară destul de relativă.

Tema a stîrnit, neîndoios, încă de la lansare, un interes deosebit. Așa se explică prezența în trei mape voluminoase a celor 50 de comunicări despre care vorbeam mai sus. Cine a avut răgazul, în timpul extrem de scurt care i-a stat la dispoziție, să parcurgă toate aceste comunicări a putut observa, că de fapt, foarte puține erau la obiect. Multe puneau în circulație observații arhicunoscute, de mult discutate, foarte multe se mențineau în cadrul unor teoretizări pure, foarte puține erau bazate pe cercetări de teren. Unele se pierdeau în abstracțiuni, fără nici o legătură cu realitățile noastre. Citomania, în floare, poziții confuze, foarte multe absolutizări. A necesitat, cred, un efort foarte mare ordonarea lor pe trei teme fundamentale :

Teatrul contemporan și tineretul ; Teatrul și școala ; Teatrul și tinerii săi creatori.

Am remarcat — nu-i vorbă — și lucrări de real interes, cu date și cu fapte grăitoare, cu puncte de vedere incitatoare la dezbateri, cu interesante prospecții, în stare să fructifice fondul preocupărilor legate de tema respectivă. Dacă eventual s-ar fi ales cîteva din aceste comunicări, semnificative pentru fiecare capitol în parte, și s-ar fi citit în cadrul dezbaterilor, ar fi existat poate un teren mai solid și mai rodnic pentru discuții.

Dar, chiar tematica prea vastă, ca și pluralitatea imensă de probleme ridicate în colocvii, au făcut ca direcțiile de discuție ale simpozionului să trimită spre foarte multe planuri — și de interes estetic și de interes administrativ și de ordin politic-ideologic și de ordin etic, și de natură tehnico-pedagogică și de natură filozofică etc. — să plutească cețos, deasupra preocupărilor impuse de temă. Aspecte importante, legate de relația teatru-școală, de anumite nemulțumiri și neajunsuri existente în ambele domenii, au fost trecute prea ușor cu vederea. Un capitol foarte important cum e acela al relației teatrului cu tinerii săi creatori a rămas în umbra dezbaterilor. Probleme de orientare, de conținut ale creației tinerilor, unele contradicții existente la ora actuală între cerințele publicului tînăr și ceea ce ne oferă teatrele, au îmbrăcat la acest simpozion un aspect mult prea timid. Puține și timide au fost și referirile la ceea ce se întîmplă în realitate, la ceea ce însăși actuala ediție a Festivalului a oferit pe planul creației. Cît privește dezbaterarea propriu-zisă, ea a fost (cu una-două excepții) văduvită de prezența și opiniile creatorilor tineri de spectacole și,

în special, a dramaturgilor tineri, care puteau să aducă, cred, interesante contribuții la elucidarea multor probleme.

Era firesc și de înțeles că o asemenea temă importantă și complexă nu putea fi epuizată cu acest singur prilej. Ne împăcăm cu gîndul că așa pestrît și împrăștiat, cu toate lacunele sale, simpozionul de la Piatra Neamț constituie totuși un impuls, pentru mișcarea noastră teatrală, un stimulent în uriașul proces de educare a tineretului. Sperăm de aceea că, pe viitor, organizatorii vor relua tema, în una din lucrările ei cele mai arzătoare, legate de actualitate, căci doar așa vor fi în măsură să-și cucerească o poziție mai activă, în raport cu creația și publicul tînăr, să exerceite înrîuriri mai puternice și mai consecvent orientate ideologic asupra ariei generale culturale în care este implicat tineretul.

Cîteva din ideile emise la acest simpozion, cred totuși că pot reține atenția în vederea unei adînciri viitoare.

Așa cum au arătat unii vorbitori, există în momentul actual o dizarmonie între teatru și școală. Cele două domenii sînt deficitare, în ceea ce privește atragerea copilului și familiarizarea lui cu fenomenul teatral, în ceea ce are el mai substanțial, mai semnificativ. Nu se poate vorbi propriu-zis de o absență la spectacole a publicului tînăr ; frecvența teatrului nu ocupă însă un loc de frunte în preocupările elevilor. Spectacolele bune, cu adevărat educative, sînt ocolite, în timp ce se constată o afluență curioasă la spectacolele de slabă calitate artistică, la teatrul de divertisment pur, prea puțin în stare să îmbogățească orizontul cultural, să desfete cu adevărat spiritul publicului tînăr, să-i formeze gustul și să-i dezvolte odată cu simțul estetic, conștiința civică, constructiv-patriotică. Pentru realizarea unei relații mai armonioase între teatru și școală, numeroși participanți au cerut să se depună mai mult

*„Harap Alb” la Teatrul Tineretului din
Piatra Neamț. Regia: Zoe Anghel-
Stanca*

efort pentru crearea în școli a unui climat capabil să înlesnească familiarizarea elevilor cu teatrul, cu noțiunile lui fundamentale; să se descopere și să se formeze un corp de profesori-animatori, în stare să îndrume elevii spre spectacole de reală valoare ideologică, educativă și estetică. S-a propus ca teatrele să renunțe la practica nelastă a acoperirii planului prin difuzarea cu „forță” a biletelor la spectacolele de duzină, nesemnificative, la care copiii sînt aduși „în cîrd”.

În ceea ce privește teatrul pentru copii, noțiunile fiind, oarecum, în acest domeniu mai limpezi, s-a abordat cu claritate și problema repertoriului specific. S-a remarcat penuria pieselor de teatru pentru copii, s-a propus ca în locul unor încercări minore și ratate să se apeleze cu mai multă îndrăzneală și consecvență la reprezentarea pieselor clasice. S-a sugerat teatrelor să introducă, în general, în repertoriu, mai multe piese adecvate educării și formării profilului intelectual al tinerei generații, mai multe piese din patrimoniul clasic al culturii universale și al culturii autohtone, mai multe basme și feerii, reprezentate la un nivel artistic cît mai înalt. Au fost solicitate, presa, în general, și critica, în special, să

active în ceea ce privește propagarea în rîndul tineretului a teatrului de calitate.

Una din observațiile foarte interesante emise la acest simpozion și care ar trebui să ne dea tuturor mai mult de gîndit a fost aceea a insuficienței răspunderi, a sistemelor defectuoase, a metodelor învechite și acțiunilor formale de care dau dovadă, în privința educării gustului pentru teatru, instituțiile cuprinse în ampla rețea a culturii de masă: așezăminte de cultură, cămine culturale, cluburi, case de cultură etc. Acestora — s-a arătat în cadrul dezbaterilor — le revine în primul rînd obligația de a face educația teatrală a tineretului prin alcătuirea de programe vii, complexe, de „alfabetizare”, de îndrumare teatrală.

Texte reprezentative, nu surogate

Emitîndu-se ideea că la ora actuală există un decalaj între modul în care se face teatru și dezideratele tinerilor, un oarecare dezechilibru între repertoriul unor teatre și aspirațiile și idealurile tineretului, mai mulți vorbitori au reclamat o dramaturgie despre și pentru tinăra generație, care să oglindească viața, idealurile sale, adevăratele ei probleme. S-a demonstrat necesitatea ca modalitatea artistică a teatrului adresat tinerei generații să slujească setea de adevăr, angajarea politică sau etică directă, dorința de participare la dezbaterile marilor probleme care frămîntă construcția noastră socialistă, epoca noastră, să pună în valoare trăsăturile caracteristice tineretului, modulul său propriu de gîndire: lucid, exigent, responsabil. S-a accentuat nevoia de înnoire, indispensabilă limbajului teatral de totdeauna. S-a remarcat reacția și adeziunea marilor majorități a tineretului la marile spectacole ale ultimelor stagioni, refuzul lui față de montările desuete, de factură coborîtă, față de divertismentele facile și insignifiante. Teatrele ar trebui să mediteze cu mai multă atenție la această problemă, să găsească posibilitatea de a-și alcătui un repertoriu, capabil să poarte un dialog mai viu și mai adevărat cu tinerii săi spectatori, să deschidă drumul spre marile valori dramatice, cu texte reprezentative, nu cu surogate.

Iată cîteva din pasionantele probleme ce pot fi propuse pentru o viitoare cercetare și dezbateri, în stare să angajeze discuții la nivel înalt, să asigure un plus de interes și de eficiență în rezolvarea acestui uriaș și dificil proces al educării estetico-teatrale a tineretului.

Valeria Ducea